

MAREK SAJ CSSR

PODSTAWY PRAWNE UDZIAŁU ŚWIECKICH
W APOSTOLSTWIE WSPÓLNOTY ZAKONNEJ
NA PRZYKŁADZIE ZGROMADZENIA REDEMPTORYSTÓW

WPROWADZENIE

Miejsce i rola osób świeckich w Kościele zyskują, szczególnie w ostatnich dziesiątkach lat, coraz większe znaczenie. Potwierdzają to dokumenty Soboru Watykańskiego II, jak również wypowiedzi ostatnich papieży. Ich lektura ukazuje znaczenie laikatu, jego prawo i obowiązek uczestniczenia w apostołstwie. Zadania ludzi świeckich w Kościele nie mają charakteru delegowanego, zastępczego lub tymczasowego, lecz są ich własnymi zadaniami wynikającymi z ich powołania jako świeckich. W działalności tej mają oni ściśle współpracować z hierarchią kościelną, jako równorzędni partnerzy w ewangelizacji. W ostatnich dziesiątkach lat powstają liczne grupy świeckich chrześcijan stawiające sobie cele zgodne z powyższymi założeniami. Niektóre z tych grup powiązane są ze wspólnotami zakonnymi poprzez kierowanie się ich duchowością, korzystanie z zaplecza intelektualnego i materialnego, wreszcie współpracę w dziełach podejmowanych przez macierzyste wspólnoty zakonne. Takie formy emanowania duchowości zgromadzeń zakonnych i poszerzania ich oddziaływania napotykać zrozumienie, aprobatę, a nawet zachętę ze strony Kościoła. Przykład tego widzimy choćby w Zgromadzeniu Najświętszego Odkupiciela¹, które zaprasza ludzi świeckich do współpracy w swojej

Dr MAREK SAJ CSSR – adiunkt Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, wykładowca prawa kanonicznego i wyznaniowego w Wyższym Seminarium Duchownym Redemptorystów w Tuchowie; adres do korespondencji: ul. Karolkowa 49, 01-203 Warszawa.

¹ Zgromadzenie Najświętszego Odkupiciela (Congregatio Sanctissimi Redemptoris), w Polsce znane jako redemptoryści, założone zostało przez św. Alfonsa Marię de Liguori

misji ewangelizacyjnej dla najbardziej opuszczonych i ubogich. Jan Paweł II podczas spotkania z członkami XXIII Kapituły Generalnej tego zakonnego instytutu, które miało miejsce w 2003 r. w Rzymie, wyraził życzenie: „Dzielcie się tym waszym charyzmatem ze świeckimi, aby i oni byli gotowi oddać życie dla obfitego odkupienia”². W artykule tym przedstawimy więc prawne podstawy takiego wspólnego apostołskiego działania redemptorystów i wiernych świeckich.

1. NORMY OGÓLNOKOŚCIELNE

Osoby świeckie zaproszone do aktywnego włączenia się w działalność apostołską Kościoła nie są pozostawione same sobie. Ich zaangażowanie ma bowiem zawsze dokonywać się we współpracy z hierarchią Kościoła, czyli ma być jej podporządkowane. Bezpośrednią zaś podstawą tej współpracy jest apostołski cel Kościoła w zakresie ewangelizacji³.

Inicjatywa takiego wspólnego prowadzenia dzieła ewangelizacji spoczywa na hierarchii, wszystkich jej stopniach. Zwraca na to uwagę dekret *Apostolicam actuositatem*, mówiąc, iż „biskupi, proboszczowie i pozostali kapłani obu grup (diecezjalni i zakonni) niech mają przed oczyma, że prawo i obowiązki pełnienia apostołstwa są wspólne wszystkim wiernym, czy to duchownym, czy świeckim, oraz że w budowaniu Kościoła także świeccy mają swój udział. Dlatego niech po bratersku współpracują w Kościele ze świeckimi, a szczególną troską niech otaczają świeckich w ich pracach apostołskich”⁴. Słowa te są z jednej strony jakby apelem do duchowieństwa o współdziałanie

w 1732 r. w miejscowości Scala koło Neapolu we Włoszech; jest kleryckim, zakonnym instytutem misyjnym, różnych obrządków, na prawie papieskim i z przywilejem egzempcji, którego celem jest: „Iść za przykładem Zbawiciela Jezusa Chrystusa, głosząc słowo Boże ubogim, tak jak On to o sobie powiedział: «Posłał Mnie głosić Ewangelię ubogim»” (por. Łk 4, 18; Łk 61, 1). Czyni to, głosząc z misyjnym zapalem Ewangelię i wychodząc naprzeciw naglącym potrzebom duszpasterskim ludzi najbardziej opuszczonych, a przede wszystkim ubogich.

² J a n P a w e ł II, *Przemówienie do Redemptorystów z okazji XXIII Kapituły Generalnej*, w: *Dokument końcowy XXIII Kapituły Generalnej Roma, Italia 2003. Przestanie, Wskazania, Decyzje, Przemówienie Ojca Świętego*, Rzym 2003, nr 5.

³ Por. Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem* [dalej cyt.: AA], nr 23; J a n P a w e ł II, Adhortacja apostołska *Christifideles laici* [dalej cyt.: ChL], nr 31.

⁴ AA 25.

z laikatem, ale z drugiej to również sami świeccy winni mieć świadomość, iż ich apostołstwo, czy to indywidualne, czy grupowe, ma być złączone z apostołstwem całego Kościoła, i prowadzone w łączności z tymi, którzy z ustanowienia Bożego kierują Kościołem⁵. Jeżeli jakieś zadania łączące się z obowiązkami pasterzy zostają powierzone przez władze Kościoła wiernym świeckim, to z tytułu tej misji podlegają oni bezpośrednio i całkowicie władzy kościelnej. Jednakże przewodnictwo prowadzone przez prezbiterów ma polegać przede wszystkim na rozpatrywaniu wspólnych zadań i wspólnym ich wypełnianiu⁶.

Omawiana współpraca powinna polegać na wzajemnym uzupełnianiu się. Kapłani mają więc wsłuchiwać się w głos świeckich, przyjmować ich doświadczenia i kompetencję, które są pomocne w rozpoznawaniu znaków czasu. Jednocześnie powinni pomagać im w odkrywaniu charyzmatów, którymi zostali obdarzeni dla dobra apostołatu. Wydaje się, że tylko wtedy będzie można spokojnie powierzać ludziom świeckim odpowiednie zadania, gdy ta współpraca będzie przebiegała pomyślnie w wolności i swobodzie działania, i stanie się równocześnie zachętą do podejmowania przez nich odważnych inicjatyw⁷.

Świeccy swoją działalność ewangelizacyjną mogą wykonywać na różnych polach, co wynika z charyzmatów, którymi zostali obdarzeni. Wielu z laików zostaje powołanych do szczególnej współpracy z hierarchią kościelną, wybierając różne posługi, wypływające właśnie z ich charyzmatów⁸. Otwierają się tutaj duże możliwości dla działalności ludzi świeckich. Mogą oni pełnić funkcje ewangelizacyjne jako katecheci, głosiciele słowa Bożego, kierować małymi wspólnotami apostołskimi lub być ich animatorami⁹.

Według *Dekretu o misyjnej działalności Kościoła* Kościół nigdy nie będzie prawdziwym i doskonałym wizerunkiem Chrystusa, jeśli razem z hierarchią nie współpracują ludzie świeccy¹⁰. Trzeba podkreślić również i to, że nie są oni tylko pomocnikami, ale współtwórcami dzieła ewangelizacji, których udział jest konieczny i bezwzględny¹¹. Parafia jest właśnie takim wyraźnym

⁵ Por. AA 23.

⁶ AA 24.

⁷ Tamże.

⁸ Por. P a w e ł VI, Adhortacja apostołska *Evangelii nuntiandi* [dalej cyt.: EN], nr 73.

⁹ Tamże.

¹⁰ Por. Sobór Watykański II, Dekret *Ad gentes* [dalej cyt.: AG], nr 21.

¹¹ Por. J. M a r i a n s k i, *Kontrowersje wokół roli świeckich w parafii*, w: *Kościół – świat – świeccy*, Warszawa 1988, s. 64.

przykładem miejsca, w którym ta współpraca może być widoczna i gdzie możliwe jest apostołskie zaangażowanie ludzi świeckich, a duszpasterstwo bez nich jest niepełne¹².

Pod wpływem przedstawionej tu myśli soborowej w ostatnich latach rozposzechniło się przekonanie o wzajemnym uzupełnianiu się powołań do życia zakonnego i świeckiego. Chrześcijanie świeccy mogą prowadzić dzieła ewangelizacyjne nie tylko sami lub we wspólnotach zrzeszających świeckich, ale także we współpracy z instytucjami zakonnymi. Kościół popiera takie działania jako sposób rozwijania dynamizmu apostołskiego zakonów oraz świeckich. Działania te są również świadectwem ewangeliczności wspólnoty zakonnej¹³.

Synod Biskupów z 1994 r. polecił instytucjom zakonnym stworzenie nowych struktur i wypracowanie programów formacji dla wspierania i rozwijania uczestnictwa świeckich w ich życiu. Synod przypomniał, że współpracując ze świeckimi, zakonnicy powinni zachować swoją tożsamość i własną dynamikę życia¹⁴. Wyraźne potwierdzenie, a nawet zachętę do takiego wzajemnego współdziałania znajdujemy w posynodalnej adhortacji *Vita consecrata*: „Dzisiaj dość liczne Instytuty, często pod wpływem nowych okoliczności, dochodzą do przekonania, że ludzie świeccy mogą mieć udział w ich charyzmacie. Są oni zatem zapraszani do głębszego uczestnictwa w duchowości i misji danego Instytutu. Można powiedzieć, że [...] rozpoczyna się dziś nowy i bardzo obiecujący rozdział w dziejach relacji między osobami konsekrowanymi a laikatem”¹⁵.

Będzie świadczyło to o tym, że wszyscy przynależą do Kościoła i są za niego odpowiedzialni, że także świeccy tworzą wspólnotę razem z osobami duchownymi i konsekrowanymi, współpracując z nimi w różnych dziedzinach życia, dla ewangelizowania świata¹⁶.

¹² Por. S. N a g y, *Świeccy w komunijnej współpracy Kościoła*, „Ateneum Kapłańskie” 82 (1990), t. 114, s. 385.

¹³ Por. Kongregacja Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostołskiego, *Życie braterskie we wspólnocie*, *Congregavit nos in unum Christi amor*, 2 lutego 1994, nr 70; Kongregacja Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostołskiego, *Wskazania dotyczące formacji w instytutach zakonnych*, *Potissimum Institutioni*, 2 lutego 1990, nr 92.

¹⁴ Por. Synod Biskupów, IX Zgromadzenie Zwyczajne, *Instrumentum laboris*, *Życie zakonne i jego posłannictwo w Kościele i świecie*, Watykan 1994, nr 80.

¹⁵ J a n P a w e ł II, Adhortacja apostołska *Vita consecrata*, 25 marca 1996 [dalej cyt.: VC], nr 54-56.

¹⁶ Por. CHL 2, 55, 67.

Zaangażowanie ludzi świeckich wymaga odpowiedniego przygotowania, które mają im nade wszystko zapewnić duszpasterze z nimi współpracujący¹⁷. Na nich również spoczywa ciężar zadbania o dobre i godziwe warunki do wypełniania swojej misji. To ich zadanie przypomina również dekret *Apostolicam actuositatem*: „Niech pasterze Kościoła przyjmują tych świeckich chętnie, z wdzięcznością, niech dbają, by warunki ich życia odpowiadały jak najbardziej wymogom sprawiedliwości”¹⁸. Do tej posługi formowania laikatu dokumenty Kościoła zapraszają także osoby konsekrowane¹⁹. Ponadto obowiązek ten spoczywa również na parafiach, rodzinach, katolickich szkołach i uniwersytetach²⁰, zaś środkiem służącym do tego jest katechizacja oraz nauki pouczające ich o obowiązku głoszenia narodom Chrystusa²¹.

Odpowiednie przygotowanie do danej misji wypełnianej przez świeckich jest bardzo ważne, gdyż w wielu przypadkach będą oni zastępować kapłanów. Wiąże się to z przekazywaniem przez nich nauki chrześcijańskiej, która musi być podana zgodnie z nauką katolicką²². Już Sobór wielokrotnie podkreślał, iż każdy rodzaj apostołstwa ma prowadzić do przybliżenia ludzi niewierzących do przyjęcia sakramentów zgodnie z nauką Kościoła katolickiego²³.

2. KONSTYTUCJE I STATUTY ZGROMADZENIA REDEMPTORYSTÓW

Konstytucje instytutów zakonnych stanowią dla ich członków normy życia i działania²⁴. Są one – ze względu na zawartość – nazywane regułą życia lub po prostu patrymonium instytutu²⁵. Podobnie jak w innych zakonnych

¹⁷ Por. AA 28-32.

¹⁸ AA 22; por. EN 73.

¹⁹ Por. Kongregacja Zakonów i Instytutów Świeckich, *Zakony i promocja ludzka*, 12 sierpnia 1980, nr 10 d; VC 60.

²⁰ Por. ChL 35.

²¹ Por. AG 38.

²² Por. AA 17.

²³ Tamże.

²⁴ Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku [dalej cyt.: KPK/1983], kan. 662: „Za najwyższą zasadę swego życia zakonnicy winni uznać naśladowanie Chrystusa ukazane w Ewangeli i wyrażone w konstytucjach własnego instytutu”.

²⁵ Por. B. S z e w c z u l, *Troska o zachowanie patrimonium przez instytuty życia konsekrowanego na podstawie dokumentów kościelnych z lat 1917-1996*, Warszawa 2002, s. 260.

zgromadzeniach, tak również u redemptorystów *Konstytucje* wraz ze *Statutami Generalnymi*, oprócz norm konstytuujących ten instytut, zawierają główne priorytety działalności apostolskiej, związane z własnym charyzmatem²⁶.

W liście skierowanym do wszystkich członków Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela Przełożony Generalny napisał, iż powyższe dokumenty proponują drogę i zasady, dzięki którym redemptoryści stają się uczestnikami misji Odkupiciela, postępując bezpośrednio za Chrystusem i oddając siebie samych na służbę Kościołowi i ludziom współczesnym²⁷. Dokonuje się to poprzez wierne postępowanie za charyzmatem swojego założyciela św. Alfonsa Marii Liguoriego, którego celem było: „Iść za przykładem Zbawiciela Jezusa Chrystusa, głosząc słowo Boże ubogim, tak jak On to o sobie powiedział: «Posłał mnie głosić Ewangelię ubogim»”²⁸.

W głoszeniu tej nowiny redemptoryści działają wspólnie, tworząc jedną społeczność misyjną, jednoczącą współbraci złączonych ze sobą przez profesję zakonną. W swojej wspólnotowej misji biorą pod uwagę potrzeby Kościoła powszechnego, miejscowego, włączają się w struktury misyjne diecezji i okręgów – do czego przynagla ich własne prawodawstwo²⁹.

Jednym z wyzwań współczesnych czasów jest współpraca ze świeckimi. Pomimo to, że zagadnienie laikatu nie jest bezpośrednio poruszone w *Konstytucjach*, to jednak w sposób ogólny mówią one o dostosowaniu sposobów działania do potrzeb i inicjatyw Kościoła, a więc także tych, które dotyczą zaangażowania ludzi świeckich w eklesjalnym dziele ewangelizacyjnym³⁰.

Tak można również rozumieć otwartość wspólnoty zakonnej redemptorystów dla świata, by była bliżej ludzi, co pozwoli jej skuteczniej rozpoznawać znaki czasu i miejsca oraz lepiej przystosować się do wymogów ewangelizacji³¹. To otwarcie na świat i jego potrzeby spowodowane jest również

²⁶ Prawodawstwo redemptorystów wylicza niektóre formy działalności apostolskiej, do których należą: misje ludowe, duszpasterstwo parafialne, katechizacja, rekolekcje, popieranie sprawiedliwości i postępu społecznego, apostołstwo przez środki społecznego przekazu, studium teologii moralnej i pastoralnej oraz kierownictwo duchowe. Por. *Konstytucje Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela*, Rzym 1986, nr 13-16; *Statuty Generalne Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela*, Rzym 1986 [dalej cyt.: Stat. gener.], nr 016-024.

²⁷ Por. List Przełożonego Generalnego o. J.M. Lasso de la Vega, Rzym, 15 sierpnia 1986, w: *Konstytucje i Statuty Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela*, Rzym 1986, s. 7-8.

²⁸ *Konstytucje Zgromadzenia*, nr 1.

²⁹ Por. tamże, nr 18.

³⁰ Tamże.

³¹ Tamże, nr 19, 43.

przynależnością członków wspólnoty zakonnej do innych wspólnot, zwłaszcza tych grup, pośród których przychodzi im pracować. W ten właśnie sposób niosąc radość Ewangelii, którą żyją, mają stawać się zaczynem dla świata i żywym świadectwem nadziei³².

W sposób bezpośredni problematyka laikatu została poruszona w *Statutach Generalnych* zgromadzenia redemptorystów, które zobowiązują członków instytutu do współpracy z nimi. Ma ona polegać na uświadamianiu świeckim ich powołania w Kościele, a także na pobudzaniu i zachęcaniu ich do działalności apostolskiej, gdyż mają oni w niej swój własny i konieczny udział³³.

Statuty Generalne normują także sprawę oblatów zgromadzenia, czy to duchownych, czy świeckich, którzy powinni być traktowani jako stali lub okresowi współpracownicy apostołatu instytutu³⁴. Wspólnota zakonna winna wspierać ich poprzez odpowiednie przygotowanie i ciągłą łączność ze sobą, gdyż traktuje ich jako odpowiedzialnych uczestników swojej misyjnej działalności. Określenie szczegółowych kwestii współpracy pozostawiono już prowincjom³⁵.

W Warszawskiej Prowincji Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela tematykę laikatu i apostolskiej współpracy z nimi porusza artykuł trzeciego rozdziału *Statutów Prowincjalnych* zatytułowany *Współpraca apostolska*³⁶. Zwraca on uwagę, iż do Zarządu Prowincji i Sekretariatów do spraw Laikatu i Młodzieży oraz do poszczególnych wspólnot należy troska o należyte ukształtowanie laikatu. Jednostki te uwzględniać mają szczególnie młodzież, tak by ludzie świeccy mogli włączyć się do wspólnoty życia i w działalność apostolską redemptorystów³⁷. Wspomniane *Statuty* przynaglają ponadto Zarząd Prowincji, by wprowadził w życie i działalność instytucję świeckiego misjonarza Najświętszego Odkupiciela, zgodnie z decyzją XXI Kapituły Generalnej³⁸.

³² Tamże, nr 43.

³³ Por. Stat. gener., nr 014.

³⁴ Tamże, nr 02.

³⁵ Tamże, nr 085.

³⁶ Zob. *Statuty Prowincjalne Warszawskiej Prowincji Redemptorystów*, Warszawa 2001 [dalej cyt.: Stat. prow.], nr 0014-0017.

³⁷ Por. tamże, nr 0014.

³⁸ Tamże; *Dokument końcowy XXI Kapituły Generalnej Itaici (Brazylia) 1991*, Rzym 1991, nr 60.

3. KAPITUŁY GENERALNE I PROWINCJALNE

Kapituły zakonne, czy to generalne, czy prowincjalne, są najwyższą władzą w instytucie, która – zgodnie z własnymi konstytucjami – reprezentuje cały instytut³⁹. Za Kodeksem Prawa Kanonicznego z 1983 r. można wyliczyć pięć zasadniczych obowiązków Kapituły generalnej. Należy do nich: strzeżenie dziedzictwa instytutu, popieranie zgodnej z nim przystosowanej odnowy, dokonywanie wyboru najwyższego przełożonego, załatwianie ważniejszych spraw instytutu oraz wydawanie norm, które powinny być przez wszystkich zachowane⁴⁰.

Za powszechnym prawodawstwem Kościoła *Konstytucje* redemptorystów normują Kapitułę generalną jako prawnie zwołany i ukonstytuowany najwyższy organ wewnętrzny, który zarządza zgromadzeniem i je reprezentuje. Wyraża on jednocześnie udział wszystkich współbraci w trosce o dobro całego Instytutu⁴¹. Odpowiednią władzę w swojej jednostce ma Kapituła prowincjalna, która jako kolegialna osoba moralna, złożona z przedstawicieli wszystkich współbraci, zarządza prowincją⁴².

Jak już wcześniej wspomnieliśmy, do jednych z zadań Kapituły należy wydawanie norm dotyczących życia i działalności członków danego zgromadzenia⁴³. Interesujący nas tutaj temat laikatu i współpracy z nim w dziele apostołskim stał się tematem Kapituł, czy to generalnych, czy prowincjalnych Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela. Najobszerniej tematem współpracy ze świeckimi zajęła się XXI Kapituła Generalna, która odbyła się w dniach od 15 sierpnia do 15 września 1991 r. w Itaici w Brazylii. Poprzedziły ją różnego rodzaju przygotowania, między innymi spotkania poszczególnych regionów zgromadzenia, które miały ukazać jego stan w obecnym czasie oraz problematykę, którą Kapituła miałaby się zająć. Jednym z tematów wówczas poruszonych była współpraca z laikatem. Niemalże każda grupa zauważyła potrzebę zaangażowania ludzi świeckich w redemptorystowski apostołat, co w niektórych prowincjach było już praktykowane⁴⁴.

³⁹ Por. KPK/1983, kan. 596 § 1-3; kan. 631 § 1.

⁴⁰ Por. KPK/1983, kan. 631.

⁴¹ Por. *Konstytucje Zgromadzenia*, nr 104; Stat. gener., nr 0116 a.

⁴² Por. *Konstytucje Zgromadzenia*, nr 122 a; Stat. prow., nr 0092.

⁴³ Por. KPK/1983, kan. 631 § 1; *Konstytucje Zgromadzenia*, nr 111; Stat. gener., nr 0140 c.

⁴⁴ Por. *Informationes des Reunionis Regionales*. 01.06.1991, nr 2.2.2.

Rezultatem przygotowań do wspomnianej Kapituły był *Raport o stanie Zgromadzenia* przygotowany przez Zarząd Generalny⁴⁵. W dokumencie tym współpraca z laikatem przedstawiona została jako jedno z głównych zadań zgromadzenia na najbliższe lata⁴⁶. Podkreślono pracę wielu prowincji, które włączają świeckich w swoją działalność, w ten sposób proponując im także życie charyzmatem redemptorystowskim⁴⁷.

We wspomnianym *Raporcie* przełożeni podkreślają, że nie chodzi o pomoc personalną dla zgromadzenia, ale o rozeznanie powołania i misji laików w Kościele. Dlatego też priorytetową sprawą jest przygotowanie programu formacji duchowej, misjonarskiej, który pozwoli laikom na większe zaangażowanie się w działalność ewangelizacyjną redemptorystów⁴⁸. Formacja ta powinna odbywać się w różnych sektorach i być odpowiednio dostosowana do ich wieku, potrzeb i możliwości. Przełożeni zwracają także uwagę na to, by w formacji nacisk kładziono na wszystkie formy służby laików⁴⁹, uwzględniając w tym stale poszerzające się miejsce świeckich w apostołacie Kościoła⁵⁰.

Pośród laikatu, w omawianym dokumencie, szczególną uwagę zwrócono na młodzież, widząc pilną potrzebę rozwinięcia duszpasterstwa młodzieżowego, które mogłoby im pomóc odkryć własne powołanie w Kościele⁵¹. Autorzy *Raportu* sugerują, by apostołstwo młodzieży odbywało się według planu ustalonego przez Generalną Komisję do spraw tego apostołatu. Plan ten powinien szczególnie akcentować formację apostołskich grup młodzieżowych oraz ich zaangażowanie w redemptorystowski apostołat⁵².

Unormowanie tego zagadnienia znalazło swoje miejsce w *Dokumencie końcowym XXI Kapituły Generalnej Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela*⁵³. Już na samym początku zaznaczono, iż w swej treści nie ogranicza się on tylko do życia i działalności redemptorystów, ale w dużej mierze mówi także o współpracy z laikatem, akcentując sprawę duszpasterstwa młodzieży, przez

⁴⁵ Por. *Raport o stanie Zgromadzenia na XXI Kapitułę Generalną 1991*, Rzym 1990.

⁴⁶ Tamże, nr 2.4.2.1.

⁴⁷ Tamże, nr 2.2.6.10.

⁴⁸ Tamże, nr 2.4.2.1.

⁴⁹ Tamże, nr 2.4.2.1.

⁵⁰ Tamże, nr 2.4.2.3.

⁵¹ Tamże, nr 4.2.2.

⁵² Tamże, nr 2.4.4.1.

⁵³ Zob. *Dokument końcowy XXI Kapituły Generalnej Itaici (Brazylia) 1991*, Rzym 1991.

co otwiera ludziom świeckim drogę do poznania i wzięcia udziału w życiu i apostołacie zgromadzenia⁵⁴. Duszpasterstwo młodzieży stanowi właśnie podstawę nadziei, zaś kontakt młodych z różnymi wspólnotami redemptorystów oraz przykład ich życia może im pomóc w zdobywaniu głębszej świadomości eklezjalnej i umocnić chrześcijańskie powołanie⁵⁵. W czasach, kiedy młodzi ludzie poszukują akceptacji oraz odczuwają potrzebę wspólnego życia i dzielenia się z innymi własnymi przeżyciami oraz trudnościami, wspólnoty redemptorystów mają do spełnienia względem nich specjalną misję⁵⁶, bowiem młodzież należy dziś traktować jako jedną z grup najbardziej opuszczonych⁵⁷.

Rezultatem takiego stanowiska była decyzja Kapituły, by duszpasterstwo młodzieży stało się jednym z priorytetów w planach każdej prowincji czy regii zgromadzenia. Zwrócono przy tym uwagę, iż praca z młodzieżą nie powinna być traktowana jako duszpasterstwo powołaniowe, które ma inne cele i zadania⁵⁸.

Podkreślając i popierając podjęte już w prowincjach inicjatywy względem ludzi świeckich, Kapituła zachęca do podjęcia tej współpracy tam, gdzie jej jeszcze nie ma⁵⁹. Podaje także kierunki, w których ma się ona rozwijać, a mianowicie: współpraca z laikatem winna się zasadzać na komplementarności i na solidarności; świeccy, jako ochrzczeni członkowie Kościoła, winni być zachęceni do spełniania swej posługi zgodnie ze swym charyzmatem, właśnie jako świeccy; różność rejonów, w których pracują redemptoryści, winna się wyrażać w wielości form współpracy z laikatem; przy współpracy z laikatem należy uwzględnić tendencje Kościoła lokalnego; dialog z laikatem, zawsze konieczny przed wszelką współpracą, winien być szczerym wysiłkiem poznania ich aspiracji i potrzeb; współpraca z laikatem w danej prowincji zgromadzenia winna brać pod uwagę priorytety pastoralne tej prowincji⁶⁰.

⁵⁴ Por. tamże, nr 55; Komisja Generalna ds. Powołań, *Linie duszpasterstwa młodzieży Redemptorystów*, Wiedeń, 28 lutego 1989, nr 5.2.

⁵⁵ Por. *Dokument końcowy XXI Kapituły*, nr 55.

⁵⁶ Por. Communicanda 11, *Apostolska Wspólnota Redemptorystów: dla samej siebie profetycznym i wyzwajającym głoszeniem Ewangelii*, Rzym, 25 grudnia 1988, nr 47.

⁵⁷ Por. *Dokument końcowy XXI Kapituły*, nr 56 a.

⁵⁸ Tamże, nr 57.

⁵⁹ Por. *Dokument końcowy XXI Kapituły*, nr 58.

⁶⁰ Tamże.

Ponadto Kapituła zleciła Sekretariatowi Generalnemu do spraw duszpasterstwa przygotowanie szczegółowych dyrektyw dotyczących współpracy z laikatem, by mogły z nich skorzystać poszczególne prowincje⁶¹. One z kolei powinny dzielić się między sobą doświadczeniami takiej współpracy, poprzez które będą się mogły ubogacić i dokonać jej oceny⁶².

Kapitularze zwracają także uwagę na formację świeckich współpracowników⁶³. Ma ona uwzględniać właściwości kultury lokalnej, a także normy życia wspólnotowego redemptorystów⁶⁴.

Oprócz powyższych decyzji Kapituła XXI wprowadziła w zgromadzeniu pojęcie świeckiego misjonarza Najświętszego Odkupiciela, który jest aktywnym współpracownikiem, uczestniczącym w apostołskim posłannictwie redemptorystów. Ponadto postanowiła, iż Zarząd Generalny wypracuje odpowiednie normy, które będą się odnosiły do wszystkich prowincji zgromadzenia⁶⁵. Zachęciła jednocześnie, by wszystkie wspólnoty otworzyły się na laików, przez co mogliby oni szerzej uczestniczyć w życiu, pracy i duchowości owych wspólnot⁶⁶.

Poprzez taki temat i takie decyzje priorytetem na pokapitulne sześćdziesiąte stali się ludzie świeccy i ich miejsce w apostołskim posłannictwie redemptorystów. W liście do całego zgromadzenia Przełożony Generalny pisał: „W roku 1991 jako Redemptoryści podjęliśmy decyzję, która jest znakiem tego, że Zgromadzenie otwarło nowy rozdział w swojej historii, rozdział bogaty w nadzieję. W tym nowym okresie świeccy są wezwani do uczestnictwa w duchowości i misji redemptorystowskiej”⁶⁷.

Przedłużeniem decyzji kapitulnych były kolejne wydawane dokumenty generalne zgromadzenia, zawarte zwłaszcza w *communicandach*, wytyczających kierunki rozwoju instytutu redemptorystów. W rok po zakończeniu Kapituły nowy Zarząd Generalny wydał *Communicandę 1: Troska o żywotność i wzrost tego, co istotne w naszym życiu apostołskim*⁶⁸. Czytamy

⁶¹ Tamże, nr 59 a.

⁶² Tamże, nr 59 b.

⁶³ Tamże, nr 59 c.

⁶⁴ Tamże, nr 59 d.

⁶⁵ Tamże, nr 60 a.

⁶⁶ Tamże, nr 60 b; *Communicanda 11, Apostolska wspólnota*, nr 4 b.

⁶⁷ List Przełożonego generalnego Juana M. Lasso de la Veaga do wszystkich prowincji, *Redemptoryści: Zakonnicy i Świeccy dla głoszenia Ewangelii w nowy sposób*, 15 marca 1997, s. 2.

⁶⁸ *Communicanda 1, Troska o żywotność i wzrost tego, co istotne w naszym życiu apostołskim*, Rzym, 1 sierpnia 1992.

w niej, iż aby lepiej głosić Ewangelię ubogim, trzeba szukać sposobów na konkretne jej wcielenie w życie ludzi, pośród których poszczególne wspólnoty redemptorystów żyją, a nieodzowną pomocą w tym dziele są ludzie świeccy⁶⁹.

W całości współpracy z laikatem poświęcono Communicandę 4 z 1995 r. Jest to już jakby szczegółowy podręcznik współpracy apostołskiej redemptorystów ze świeckimi. Przywołując historię, przypomniano, iż od początku założenia zgromadzenie było blisko ludu, a w szczególności sposób ludu uboższego i opuszczonego. Podejmowało ze świeckimi współpracę w działalności apostołskiej, tak jak to miało przykład w kaplicach wieczornych założonych przez świętego Alfonsa w Neapolu⁷⁰, czy w działalności świętego Klemensa angażującego świeckich do różnorodnych dzieł apostołskich⁷¹.

Communicanda ta zawiera *Dyrektywy i Normy* odnoszące się do współpracy ze świeckimi na gruncie współodpowiedzialności, czyli tego rodzaju współpracy, gdzie świeccy w sposób aktywny uczestniczą w życiu apostołskim wspólnoty⁷².

Dyrektywy wyznaczają redemptorystom następujące zadania: zachęcać świeckich do bardziej dojrzałego poznania specyfiki powołania wpływającego z chrztu świętego oraz do większej gotowości odpowiedzenia na nie; zapraszać ich do uczestnictwa w duchowości i misji redemptorystowskiej; otwierać dla nich swoje wspólnoty i ukierunkowywać formację współbraci tak, aby byli dobrze przygotowani na tę współpracę; pozostawać zawsze otwartymi na ubogacenie się tym, co wnoszą do życia wspólnot⁷³.

W dalszej części redemptoryści wymagają od siebie odpowiednio zaplanowanego współdziałania, tak by świeccy byli w nim rzeczywiście współpodmiotami w ewangelizowaniu ubogich⁷⁴. Takie spojrzenie, polegające na

⁶⁹ Por. tamże, nr 3.6.

⁷⁰ Por. Communicanda 4, *Współpraca wspólnoty Redemptorystów ze świeckimi. Dyrektywy i Normy*, Rzym, 8 września 1995, nr 03; zob. Th. R e y - M e r m e t, *Alfons Liguori święty wieku oświecenia*, Warszawa 1987, s. 219-233; P. K o ź l a k, *Nie poddawaj się przeciętności! Duchowość świeckich wg św. Alfonsa de Liguori*, Gliwice 2002, s. 74-77.

⁷¹ Por. Communicanda 4, *Współpraca wspólnoty*, nr 03; E. D u d e l, *Apostoł Warszawy i Wiednia*, Warszawa 1982, s. 117; J. H e i n z m a n n, *Głosić Ewangelię na nowo. Św. Klemens Maria Hofbauer (1751-1820)*, Tuchów 1992, s. 45, 99, 103.

⁷² Por. Communicanda 4, *Współpraca wspólnoty*, nr 08.

⁷³ Tamże, nr 10; *Dokument końcowy XXI Kapituły*, nr 59 c.

⁷⁴ Por. Communicanda 4, *Współpraca wspólnoty*, nr 11.

wzajemnym uzupełnianiu się, z jednej strony pomoże uniknąć laicyzowania się kleru, a z drugiej klerykalizowania się świeckich⁷⁵.

Ze względu na to, że redemptoryści mają specjalną misję w Kościele, wynikającą z ich charyzmatu, świeccy zatem uczestniczyć winni w misji właściwej temu instytutowi. Ich udział w tej misji nadaje jej większe i jaśniejsze znaczenie w konkretnej rzeczywistości⁷⁶. Forma zaś tej współpracy ma odpowiadać aktualnym potrzebom Kościoła⁷⁷, musi wynikać ze wzajemnej postawy poznania, dialogu i wymiany darów⁷⁸.

Jak wynika z treści Communicandy 4, bardzo mocno akcentowana jest więź, która powinna łączyć obydwie strony, co w dużym stopniu pomoże przy lepszym współdziałaniu. Ta więź widoczna ma być także w uczestnictwie świeckich w przynajmniej niektórych momentach ich braterskiego, wspólnotowego życia⁷⁹.

Poszukując różnych form współpracy, redemptoryści podają jej kryteria, uwzględniając z jednej strony pragnienia świeckich, ich osobiste zainteresowania i czasowe możliwości, z drugiej zaś warunki istniejące w samej wspólnotie zakonnej⁸⁰. Wszystko to jednak ma być podporządkowane naczelnemu celowi, czyli ewangelizowaniu ubogich⁸¹.

Podobnie jak XXI Kapituła Generalna, tak i omawiana Communicanda podkreśla potrzebę odpowiedniej formacji, uzależniając od niej właściwy przebieg apostołskiego współdziałania. Powinna ona obejmować tak redemptorystów, jak i świeckich. Zawierać ma następujące elementy: pogłębienie teologiczno-duchowe powołania i posłannictwa świeckich, specyficzne przygotowanie do apostołatu, w jakim przewidziana jest współpraca, pogłębienie duchowości apostołskiej i wspólnotowej zgromadzenia⁸². Szczegółowe plany formacji świeckich pozostawiono do utworzenia poszczególnym prowincjom⁸³.

⁷⁵ Tamże, nr 12.

⁷⁶ Tamże, nr 13, 27.

⁷⁷ Tamże, nr 14-16.

⁷⁸ Tamże, 29-30.

⁷⁹ Tamże, nr 19; 21; Communicanda 11, *Apostolska wspólnota*, nr 46.

⁸⁰ Por. Communicanda 4, *Współpraca wspólnoty*, nr 22.

⁸¹ Tamże, nr 24.

⁸² Tamże, nr 31.

⁸³ Tamże, nr 32-38.

Normy natomiast to część *Communicandy*, która odnosi się do instytucji świeckiego misjonarza Najświętszego Odkupiciela, wprowadzonej przez XXI Kapitułę Generalną⁸⁴. Nie jest to nowa forma życia braci zakonnych, zaznaczają autorzy *Communicandy* 4, ale jeszcze większe dowartościowanie świeckich w zgromadzeniu i przejaw rozwoju i otwartości wspólnoty redemptorystowskiej⁸⁵.

Ważne tutaj wydaje się zwrócenie uwagi na to, kim są świeccy misjonarze. Otóż są nimi wierni świeccy, decydujący się na uczestnictwo w duchowości i misji wspólnoty redemptorystowskiej, którzy wybierają stałą formę stowarzyszenia, czyli współpracy i uczestnictwa w życiu apostołskim wspólnoty zakonnej, oraz wypełniają misję redemptorystów, jednak zgodnie z ich świeckim charakterem⁸⁶.

W dalszej części *Normy* szczegółowo podają czas i warunki podjętej współpracy ze wspólnotą redemptorystów oraz zadania, które będą im powierzane w apostołskiej misji⁸⁷. Zarządy poszczególnych prowincji mają opracować formę udziału świeckich misjonarzy w życiu wspólnoty zakonnej, przy zachowaniu przepisów prawa kanonicznego i prawodawstwa zgromadzenia⁸⁸.

Normy podkreślają konieczność formacji duchowej, duszpasterskiej i kulturowej tych osób. Za taką formację odpowiada sam świecki, jednak ze strony wspólnoty zakonnej ma otrzymać wszystko, co jest potrzebne do wypełniania apostołskiego zadania⁸⁹.

Zagadnienie współpracy świeckich z redemptorystami znalazło również swoje miejsce w kolejnej – XXII Kapitułe Generalnej Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela. Odbyła się ona w 1997 r. w West End, w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. W *Sprawozdaniu Zarządu Generalnego o stanie Zgromadzenia* na tę Kapitułę podkreślono, że od czasu ostatniej Kapituły współpraca ze świeckimi na gruncie współodpowiedzialności za dzieło misyjne bardzo rozwinęła się⁹⁰. Przyczyniły się do tego spotkania,

⁸⁴ *Dokument końcowy XXI Kapituły*, nr 60 a.

⁸⁵ Por. *Communicanda* 4, *Współpraca wspólnoty*, nr 40-41.

⁸⁶ Tamże, nr 43; *Raport o stanie Zgromadzenia*, nr 2.4.2.1; *Communicanda* 1, *Duchowość. Nasze najważniejsze wyzwanie*, Rzym, 25 lutego 1998, nr 05, 17, 39.

⁸⁷ Por. *Communicanda* 4, *Współpraca wspólnoty*, nr 44-46, 48.

⁸⁸ Tamże, nr 51-57.

⁸⁹ Tamże, nr 59-62.

⁹⁰ Por. *Sprawozdanie Zarządu Generalnego o stanie Zgromadzenia na XXII Kapitułę Generalną – 1997*, Rzym 1996, nr 55.

które Rada Generalna odbyła ze świeckimi, a które zaowocowały ukazaniem się Communicandy 4, poświęconej apostołskiej współpracy wspólnoty redemptorystowskiej ze świeckimi. Pomimo to, iż niektóre jednostki zgromadzenia nie są jeszcze odpowiednio przygotowane do tej współpracy, to jednak stwarzany jest klimat współodpowiedzialności między świeckimi i redemptorystami⁹¹.

Potwierdzeniem tego jest rozwój duszpasterstwa młodzieżowego, w tym nowe formy misji i udziału w nich ludzi młodych, podejmowanie przez nich różnorodnych zadań duszpasterskich, zwłaszcza względem swoich rówieśników. To wszystko znajduje coraz więcej miejsca w priorytetach zgromadzenia⁹².

Widząc wiele pozytywów i owoców z takiej współpracy, Zarząd Generalny ocenia tę działalność jako jeszcze niewystarczająco zintegrowaną. Obecność świeckich w życiu wspólnot redemptorystowskich, wola uczestniczenia w życiu, współpracy i poznawaniu duchowości zgromadzenia są ciągle wyzwaniem⁹³. Między innymi temu wyzwaniu poświęcono XXII Kapitułę Generalną. Po raz kolejny uświadomiono sobie, jak cennymi i nieodzownymi współpracownikami zgromadzenia są ludzie świeccy. Bez nich wiele inicjatyw apostołskich byłoby niemożliwych do podjęcia⁹⁴. Jednakże Kapituła zadała sobie pytania: „Jaki związek istnieje między duchowością redemptorystowską a współpracą z laikiem? Czy w autentyczny sposób doceniamy powołanie misyjne dane wszystkim poprzez chrzest, czy też jesteśmy jedynie zainteresowani zdobyciem pomocników dla naszej pracy?”⁹⁵. Na tak postawione pytania odpowiedziano, iż ważne jest we współpracy ze świeckimi rozwinięcie partnerstwa, nie tylko poprzez dzielenie się z nimi współodpowiedzialnością, ale również poprzez dzielenie się wiarą i duchowością⁹⁶.

Dlatego też we wskazaniach Kapituły na temat duchowości – co było jej głównym tematem – jeden z punktów został poświęcony duchowości i współpracy ze świeckimi. Każda jednostka zgromadzenia ma dążyć do określenia

⁹¹ Tamże. Kapituła przynagla współbraci do wprowadzenia w życie *Norm* tej Communicandy, bo tylko wtedy ta współpraca będzie się dobrze rozwijała, nr 55.

⁹² Tamże, nr 56.

⁹³ Tamże, nr 66.

⁹⁴ Por. *Dokument końcowy XXII Kapituły Generalnej West End – USA 1997. Poślanie, Wskazania, Postulaty*, Rzym 1998; Poślanie, nr 9.

⁹⁵ Tamże.

⁹⁶ Tamże; Communicanda 1, *Duchowość*, nr 05, 17, 39.

i zintensyfikowania współpracy ze świeckimi na różnych poziomach, gdyż ta współpraca jest istotna dla wypełniania misji apostołskiej, a w szczególności zaś misji świeckiego misjonarza Najświętszego Odkupiciela⁹⁷. Ponadto zalecono wprowadzenie wspólnych modlitw redemptorystów ze świeckimi współpracownikami, co będzie świadczyć o otwartości na nich⁹⁸. Kapitułarze ciągle także wyczulają na zachowanie identyczności ludzi świeckich oraz tożsamości redemptorystowskiej⁹⁹, by nie doszło do zatracenia naturalnych różnic w powołaniach tych osób. Pomocą temu ma służyć odpowiednia formacja świeckich współpracowników i redemptorystów¹⁰⁰. Przygotowanie do takiej działalności winno znaleźć już swoje miejsce w programach formacji początkowej, a później ciąglej redemptorystów¹⁰¹. Poszczególne prowincje mają wypracować także dla świeckich odpowiednie programy formacyjne, nie wykluczając stworzenia nawet Ratio Formationis dla świeckiego misjonarza Najświętszego Odkupiciela¹⁰².

O ważności roli świeckich współpracowników może świadczyć fakt, iż Kapituła wysunęła propozycję, aby zapraszać przedstawicieli laików do udziału w Kapitułach Generalnej, o czym zadecydować ma Zarząd Generalny¹⁰³.

4. SEKRETARIAT DS. LAIKATU

W strukturach Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela ważną rolę odgrywają tzw. sekretariaty, czy to na płaszczyźnie całego instytutu, czy też każdej z prowincji osobno. Ich celem jest badanie i rozwiązywanie specjalnych problemów¹⁰⁴. Pośród wielu innych¹⁰⁵ istnieje Sekretariat ds. Laikatu, który

⁹⁷ Por. *Dokument końcowy XXII Kapituły*, Wskazania, nr 6.1.

⁹⁸ Tamże, Wskazania, nr 6.2.

⁹⁹ Tamże, Wskazania, nr 6.3.

¹⁰⁰ Tamże, Wskazania, nr 6.4.

¹⁰¹ Tamże, Postulaty, nr 7.2; *Communicanda 4, Współpraca wspólnoty...*, nr 33.

¹⁰² Por. *Dokument końcowy XXII Kapituły*, Postulaty, nr 7.3.

¹⁰³ Tamże, Postulaty, nr 7.4.

¹⁰⁴ Por. Stat. gener., nr 0114.

¹⁰⁵ W Zgromadzeniu Najświętszego Odkupiciela istnieją następujące sekretariaty: Życia Apostołskiego, Formacji, Spraw Ekonomicznych i Misji Zagranicznych. W warszawskiej prowincji istnieje ponadto Sekretariat ds. Młodzieży. Zob. Stat. gener., nr 0114; Stat. prow., nr 00110.

powstał po decyzji XXI Kapituły Generalnej¹⁰⁶. On właśnie koordynuje współpracę ze świeckimi w całym zgromadzeniu.

Decyzją pierwszego spotkania tego Sekretariatu było zbadanie, jak w poszczególnych jednostkach zgromadzenia wygląda i rozwija się apostołska współpraca ze świeckimi¹⁰⁷. Opierając się na zdobytym już doświadczeniu, członkowie Sekretariatu stwierdzili, że nadszedł czas ściślejszego włączenia świeckich w życie redemptorystów, dzieląc z nimi charyzmat, duchowość i pracę apostołską, że otwarcie się współbraci na udział ludzi świeckich w posłudze i życiu zgromadzenia daje konkretny impuls do ponownego odkrycia charyzmatu i ducha alfonsjańskiego¹⁰⁸.

Sekretariat podał także kilka zasad, których w tej współpracy trzeba przestrzegać. Mianowicie: konieczne jest zaangażowanie się świeckich w apostołat redemptorystów, a nie tylko bycie z nimi i wspólne życie, gdyż mogłoby to prowadzić do niepotrzebnych niejasności; każdy projekt integracji świeckich w życie redemptorystów powinien być poprzedzony przez decyzje podjęte w wierze i włączający w tę sprawę wszystkich członków danej wspólnoty; trzeba zdać sobie sprawę z różnorodności uczestnictwa świeckich w pracy i życiu redemptorystów, uwzględniając różnice osobowe, kościelne, kulturowe, społeczne¹⁰⁹.

Oprócz wydania powyższych zasad, członkowie Sekretariatu poparli i potwierdzili istniejące inicjatywy, zachęcili prowincje, które jeszcze nie rozpoczęły takiej działalności, by ją zainicjowały oraz zdecydowali opublikować informacje o doświadczeniach takiej pracy w różnych częściach zgromadzenia. Wyrazili równocześnie nadzieję na promocję już istniejących programów formacji ludzi świeckich i zapewnili, że będą się starali sformułować normy współpracy między redemptorystami i świeckimi zgodnie z decyzjami XXI Kapituły Generalnej¹¹⁰.

¹⁰⁶ Por. Sekretariat Generalny dla Współpracowników Świeckich, *Do wszystkich Prowincji, Wiceprowincji i Regii*, Rzym, 12 października 1992, s. 1.

¹⁰⁷ Tamże, s. 1.

¹⁰⁸ Tamże.

¹⁰⁹ Tamże, s. 2.

¹¹⁰ Tamże, s. 4.

Na tym – jak widać – istotnym spotkaniu został także opracowany *Raport o współpracy świeckich w Zgromadzeniu Najświętszego Odkupiciela*, mówiący o istniejących już i nowo powstałych inicjatywach¹¹¹.

Z inicjatywy tego Sekretariatu opracowano projekt *Norm generalnych dla świeckich misjonarzy Najświętszego Odkupiciela*, który później rozesłano do wszystkich jednostek zgromadzenia z prośbą o przesłanie swoich uwag. Uzyskany w ten sposób materiał, stał się treścią omówionej już wcześniej Communicandy 4. Po jej wydaniu ówczesny przewodniczący Sekretariatu skierował – na łamach biuletynu wydawanego przez ten Sekretariat zatytułowanego „Together” – słowo zachęcające wszystkich redemptorystów do zapoznania się z nią. Jednakże wyraźnie podkreślił, iż dokument ten nie jest „ostatecznym ani definitywnym słowem odnośnie do współpracy zgromadzenia ze świeckimi. Rzeczywistość ta jest bowiem młoda w zgromadzeniu, a niektóre prowincje dopiero rozpoczęły tę współpracę i znajdują się zupełnie w stadium początkowym”¹¹². Wspomniany periodyk w swoich zamierzeniach ma oferować tak redemptorystom, jak i świeckim na całym świecie z nimi współpracującym, możliwość wymiany doświadczeń, osiągnięć i trudności w tej dziedzinie¹¹³.

Dla lepszego poznania sytuacji, a jednocześnie wzmocnienia współpracy ze świeckimi, Generalny Sekretariat dla Współpracowników Świeckich organizuje spotkania ze świeckimi współpracownikami w różnych regionach świata. Jedno z takich spotkań, dla świeckich i redemptorystów z Europy Wschodniej, odbyło się w Prowincji Warszawskiej 1995 r.¹¹⁴ Wskazania Generalnego Sekretariatu mają być podejmowane przez takie same sekretariaty istniejące w każdej prowincji zgromadzenia¹¹⁵.

¹¹¹ Por. Sekretariat Generalny dla Współpracowników Świeckich, *Raport o współpracy świeckich w Zgromadzeniu Najświętszego Odkupiciela*, Rzym – październik 1992.

¹¹² S. W r ó b e l, *Słowo Przewodniczącego*, „Together” 2 (1992), s. 3.

¹¹³ Por. S. W r ó b e l, *Słowo Przewodniczącego*, „Together” 1 (1992), s. 2.

¹¹⁴ Por. M. B r y n c z k a, Z. O g o n o w s k i, P. K o ź l a k, *Laikat i Redemptoryści*, „Nasze Wiadomości” 2 (1995), s. 13-18.

¹¹⁵ Por. Stat. prow., nr 00110.

ZAKOŃCZENIE

Z przeprowadzonych powyżej analiz dokumentów kościelnych wynika, że osoby świeckie zajmują znaczące miejsce pośród ludu Bożego, na równi z innymi, czy to duchownymi, czy zakonnikami. Ich powołaniem jest bycie świeckimi powołanymi do przemiany świata w duchu Ewangelii poprzez codzienne świadectwo życia i słowa. Jednak w wielu sytuacjach mogą oni włączać się w dzieła apostołskie, które Kościół prowadzi, zachowując przy tym własną tożsamość oraz własny specyficzny charakter swego powołania i miejsca w Kościele i świecie. W tej ewangelizacyjnej misji zapraszani są do ścisłej współpracy z hierarchią kościelną, dla której nie są tylko pomocnikami, ale odpowiedzialnymi i godnymi współtwórcami tej misji.

Zaprezentowane tutaj Zgromadzenie Najświętszego Odkupiciela świadome swej misji w Kościele i świecie, odczytując znaki czasu, zaprasza wiernych świeckich do udziału w swojej apostołskiej działalności. Instytucje ogólnozgromadzeniowe i poszczególne prowincje ciągle poszukują nowych form i sposobów współpracy w tej dziedzinie, czego dowodem są liczne spotkania i dokumenty poruszające te kwestie. Redemptoryści w miarę swoich możliwości starają się stwarzać odpowiednie i godne warunki do wspólnej pracy ewangelizacyjnej. Bardzo często sami świeccy wychodzą z propozycjami takiej współpracy i działań na polu głoszenia Ewangelii. Wyrażają pragnienie zaangażowania się w posłannictwo pełnione przez redemptorystów, by razem z nimi żyć charyzmatem ich założyciela, św. Alfonsa Liguori. W wielu przypadkach bez pomocy ludzi świeckich orędzie niesione światu przez Zgromadzenie Najświętszego Odkupiciela nie dotarłoby lub z trudnością mogłoby dotrzeć do różnych społeczności.

I FONDAMENTI GIURIDICI DELLA PARTECIPAZIONE DEI LAICI
NELL'APOSTOLATO DI UNA COMUNITÀ RELIGIOSA ESEMPLIFICATI
NEL CASO DELLA CONGREGAZIONE DEI REDENTORISTI

R i a s s u n t o

Nella vita della Chiesa e nella sua opera di evangelizzazione importante è ruolo che vi svolgono tutti i suoi membri, sia sacerdoti, sia religiosi, sia laici. Affinché il Vangelo possa giungere a tutti gli uomini, la Chiesa sente la necessità di invitare i credenti laici a collaborare

nell'opera di apostolato. Su tale invito a lavorare con loro nella propria missione apostolica ha risposto la Congregazione del Santissimo Redentore (in Polonia conosciuta sotto il nome dei Redentoristi) che si propone di portare l'abbondanza della Redenzione ai più abbandonati e poveri. Sull'argomento si pronunciano molti documenti e ne parlano pure i Capitoli Generali e Provinciali dell'Istituto. Per promuovere lo sviluppo di questa collaborazione sono state costituite speciali istituzioni, soprattutto Segretariati dei Laici.

I Redentoristi, a seconda delle possibilità, si sforzano di creare adeguate e degne condizioni per il comune lavoro sul campo dell'evangelizzazione. Sempre però cercano anche nuove e migliori forme di cooperazione con il laicato nel portare la Buona Novella. Spesso però sono gli stessi laici a proporre tale collaborazione e il proprio impegno nella predicazione del Vangelo. Sono loro a esprimere il desiderio di impegnarsi nella missione dei Redentoristi, per vivere insieme con loro il carisma del Fondatore, sant'Alfonso de' Liguori. In molti casi, senza l'aiuto dei laici, l'Annuncio portato al mondo dalla Congregazione del Santissimo Redentore arriverebbe solo con grandi difficoltà a certe società o non vi potrebbe arrivare affatto.

Słowa kluczowe: apostolat, świeccy, redemptoryści.

Parole chiavi: apostolato, laici, redentoristi.

Key words: apostolate, lay people, redemptorists.